

TABEL V. OVERZICHT VAN „FOLLOW UP” GEGEVENS 1 JAAR*NA AANMELDING (TELLING AFGESLOTEN OP 1 APRIL 1956)

Primaire zetel ¹	Na 1 jaar									
	Aantal patiënten		In leven		Overleden aan gezwel		Overleden aan andere of onbe- kende oorzaak		Nog niet bekend ²	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
Lip (140)	46	4	28	2	1	—	—	—	17	2
Slokdarm (150)	54	26	3	6	36	13	2	—	13	7
Maag (151)	327	188	25	16	123	73	3	7	176	92
Colon (153)	108	127	12	16	31	32	2	—	63	79
Rectum (154)	156	101	47	28	44	25	1	—	64	48
Larynx (161)	81	8	40	3	13	1	—	—	28	4
Long (162, 163)	571	45	71	2	260	15	6	—	234	28
Mamma (170)	4	891	1	355	2	87	—	10	1	439
Cervix uteri (171)	—	410	—	205	—	87	—	10	1	439
Uterus (172)	—	174	—	62	—	10	—	1	—	101
Ovarium (175)	—	126	—	25	—	41	—	1	—	59
Prostaat (177)	150	—	37	—	17	—	1	—	95	—
Testis (178)	42	—	8	—	15	—	—	—	19	—
Nier (180)	40	38	4	6	13	14	—	1	23	17
Blaas (181)	73	36	18	6	24	8	—	1	31	21
Huid (190, 191)	377	247	182	125	11	10	7	3	177	109
Centraal zenuwstelsel (193)	101	69	21	13	33	16	—	—	47	40
M. Hodgkin e.a. (206)	82	43	16	15	33	5	—	—	33	23
Leukemieën e.a. (207)	59	48	10	8	25	18	2	—	22	22

¹Zie tabel II.²Informaties zijn sedertdien ingewonnen bij andere specialisten, de huisartsen of het bevolkingsregister.

Amsterdam, juli 1956

L. MEINSMAN, hoofd CKR

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie; ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten).

EXPERIMENTELE LUPUS ERYTHEMATODES

In een onlangs in dit *Tijdschrift* verschenen referaat (1957) wordt melding gemaakt van de onderzoeken van COMENS, die met hydralazine bij honden lupus erythematodes verwekte. In een zeer voorzichtig gestelde slotzin wijst de referent op het mogelijke belang van de beschreven bevindingen voor de bestudering van collageenziekten. Te dien aanzien zouden wij gaarne een krachtiger geluid willen laten horen: een experimentele collageenziekte is van niet te onderschatten belang voor de bestudering van aandoeningen uit deze groep. Wat de vermelde onderzoeken betreft is helaas meer reserve gewenst. De conclusies van COMENS zijn voor kritiek vatbaar en GARDNER kon diens resultaten niet bevestigen. Volgens mondelinge mededelingen zouden andere onderzoekers evenmin in staat zijn geweest bij honden een ziekte te veroorzaken, die enige gelijkenis toont met gegeneraliseerde lupus erythematodes bij de mens. Ook bij andere proefdieren (konijnen, ratten) is dit nog niet verwezenlijkt.

Het grote belang van een experimentele collageenziekte was voor ons aanleiding soortgelijke onderzoeken te doen bij caviae en apen. (Wij gebruikten hiervoor het handelspreparaat Apresoline, welwillend beschikbaar gesteld door Ciba, N.V.). De resultaten zijn tot nog toe negatief en er zijn thans dan ook geen redenen om aan te nemen dat hydralazine bij gezonde proefdieren afwijkingen kan veroorzaken, die gelijkenis tonen met die, welke bij gegeneraliseerde lupus erythematodes van de mens worden gezien.

Literatuur: COMENS, P. (1956) *J. Lab. clin. Med.* **47**, 444.
GARDNER, D. L. (1957) *Lancet* I, 46. Referaat (1957) *Ned. T. Geneesk.* **101**, 513.

Leiden, 18 maart 1957

W. HIJMANS

Uit het ingezonden stuk van GARDNER in *The Lancet* blijkt, dat deze onderzoeker vele waarnemingen van COMENS kon bevestigen. De veranderingen in de nier (het ontstaan van „wire loops”) kon hij echter ook bij normale honden vinden, dit in tegenstelling tot COMENS. Verder meent GARDNER, dat de cellen, die hij ook vond bij honden die enige tijd hoge doses hydralazine hadden gekregen, niet voldeden aan de eisen van de door HARGRAVES beschreven LE-cellen. Bij gebruik van eigen leukocyten van de honden vond COMENS geen LE-cellen, wel „haematoxylin bodies”; volgens de beoordeling van HARGRAVES stemden deze afwijkingen overeen met die bij lupus erythematodes.

Het lijkt mij, dat de experimenten met hydralazine nog niet als afgesloten kunnen worden beschouwd.

Amsterdam, 12 april 1957

BOEN SAN TJANG

GENEESKUNDIG ONDERZOEK VOOR HET HUWELIJK

In het uitvoerige rapport van de commissie inzake geneeskundig onderzoek voor het huwelijk blijkt op verschillende plaatsen dat de commissie zich uiteraard rekenschap geeft van de bezwaren die dit onderzoek zowel voor de direct betrokkenen als voor hun familieleden kan hebben.

Zeker voor hen die deze bezwaren sterk voelen, is het te betreuren dat bijlage III niet is afgedrukt. Hierin immers zet het bestuur der Anthropogenetische Vereniging uiteen, in hoeverre deze wetenschap naar haar mening reeds in staat is zó waardevolle adviezen te geven dat het op die